

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-202/24 - 1

Asia C-202/24 [Alchaster] ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

14.3.2024

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.3.2024

Valittaja:

Minister for Justice and Equality

Vastapuoli:

MA

SUPREME COURT (YLIN TUOMIOISTUIN, IRLANTI)

[--]

**ASIASSA, JOSSA ON KYSE EUROOPAN UNIONIN TOIMINNASTA
TEHDYN SOPIMUKSEN 267 ARTIKLASTA JA
ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄMISESTÄ UNIONIN
TUOMIOISTUIMELLE**

[--]

MINISTER FOR JUSTICE

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

VALITTAJANA

JA

MA

VASTAPUOLENA

**7.3.2024 PÄIVÄTTY PÄÄTÖS SEUT 267 ARTIKLAN MUKAISEN
ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄMISESTÄ UNIONIN
TUOMIOISTUIMELLE**

Vastapuolen [– –] valituslupahakemus, joka koskee High Courtin [– –] 24.10.2022 antamaa tuomiota sekä [samana päivänä] [– –] ja 7.11.2022 annettuja päätöksiä, joiden mukaan vastapuoli on luovutettava Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle ja joilla evätään [– –] lupa valittaa Court of Appealiin (ylioikeus), sekä määräystä mainitun tuomion ja mainittujen päätösten kumoamiseksi ja joka on tullut ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsiteltäväksi 3.10.2023.

Otettuaan huomioon tämän tuomioistuimen 17.1.2023 päivätyn päätöksen, jolla myönnettiin valituslupa, mainitun valituskirjelmän, High Courtin mainitun tuomion ja päätökset, niissä mainitut asiakirjat ja asianosaisten puolesta toimitetut kirjalliset lausumat sekä kuultuaan [– –] [asianosaisten laillisia edustajia]

[– –]

ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa, että unionin oikeutta koskevalla kysymyksellä on ratkaiseva merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja että unionin tuomioistuimelle on tarpeen esittää asiasta ennakkoratkaisukysymys.

[– –]

Lisäksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että asianosaisten tätä valitusta koskevien kysymysten ratkaiseminen herättää kysymyksiä tiettyjen unionin oikeuden oikeussääntöjen oikeasta tulkinnasta, tarkemmin sanottuna eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn puitepäätöksen (jäljempänä puitepäätös) ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 49 artiklan tulkinnasta.

SUPREME COURT ON PÄÄTTÄNYT ESITTÄÄ Euroopan unionin tuomioistuimelle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla seuraavan, edellä mainitussa tuomiossa ja ennakkoratkaisupyyntöä esittämistä koskevassa päätöksessä esitetyn kysymyksen:

Jos luovuttamista pyydetään 30.12.2020 tehdyn kaupp- ja yhteistyösopimuksen (joka sisältää 13.6.2002 tehdyn puitepäätöksen

säännökset eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvasta henkilöiden luovuttamisesta) nojalla terroritekoja koskevien syytteiden nostamiseksi ja jos asianomainen henkilö vastustaa luovuttamista sen perusteella, että tällöin rikottaisiin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaa ja perusoikeuskirjan 49 artiklan 2 kohtaa*, koska käyttöön on otettu lainsäädäntötoimenpide, jolla muutetaan vapausrangaistuksen osaa, joka on suoritettava vankilassa, ja ehdonalaiseen vapauteen pääsyä koskevia järjestelyjä ja joka on hyväksytty sen väitetyn rikoksen tekoajankohdan jälkeen, jonka vuoksi hänen luovuttamisestaan pyydetään, ja jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- (i) pyynnön esittänyt valtio (tässä tapauksessa Yhdistynyt kuningaskunta) on Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuoli ja panee Euroopan ihmisoikeussopimuksen täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään ihmisoikeuksista vuonna 1998 annetun lain (Human Rights Act, 1998) mukaisesti,
- (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimet (Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Court mukaan luettuna) ovat katsoneet, että kyseisten toimenpiteiden soveltaminen vankeihin, jotka suorittavat jo tuomioistuimen määräämää rangaistusta, on Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaista,
- (iii) kuka tahansa henkilö, myös luovutettu henkilö, voi tehdä valituksen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle,
- (iv) ei ole perusteita katsoa, että luovuttamispyynnön esittänyt valtio ei panisi täytäntöön Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisua,
- (v) tuomioistuin on vakuuttunut siitä, ettei ole osoitettu, että luovuttamiseen liittyy todellinen vaara siitä, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaa tai perustuslakia rikottaisiin,
- (vi) ei ole väitetty, että perusoikeuskirjan 19 artikla olisi esteenä luovuttamiselle,
- (vii) perusoikeuskirjan 49 artiklaa ei sovelleta rikosoikeudenkäyntiin tai rangaistusten määräämiseen,
- (viii) ei ole väitetty, että on syytä uskoa, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklan ja perusoikeuskirjan 49 artiklan soveltamisen välillä olisi merkittävää eroa,

onko tuomioistuimella, jonka päätökseen ei voida hakea muutosta SEUT 267 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja kun otetaan huomioon perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohta ja keskinäiseen

* Kääntäjän huomautus: Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tarkoituksena on ilmeisesti ollut viitata pikemminkin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan toisen virkkeeseen.

luottamukseen velvoittava periaate jäsenvaltioiden ja niiden valtioiden välillä, jotka ovat velvollisia soveltamaan kauppaa- ja yhteistyösopimuksen nojalla eurooppalaista pidätysmääräystä koskevia säännöksiä henkilön luovuttamiseksi, toimivaltaa päätellä, että etsitty henkilö ei ole osoittanut, että on olemassa todellinen vaara siitä, että hänen luovuttamisellaan rikottaisiin perusoikeuskirjan 49 artiklan 2 kohtaa, vai onko tällainen tuomioistuin velvollinen suorittamaan lisätutkimuksen, ja jos on, mikä on tällaisen tutkimuksen luonne ja laajuus?

JA MÄÄRÄÄ, että valituksen jatkokäsittelyä lykätään siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin on antanut edellä mainitusta kysymyksestä ennakkoratkaisun tai kunnes toisin määrätään.

[--]

[--]

SUPREME COURT

[--]

**ASIASSA, JOSSA ON KYSE EUROOPPALAISESTA
PIDÄTYSMÄÄRÄYKSESTÄ VUONNA 2003 ANNETUSTA LAISTA
(EUROPEAN ARREST WARRANT ACT 2003) (SELLAISENA KUIN SE
ON MUUTETTUNA)**

JA JOSSA ASIANOSAISIA OVAT

MINISTER FOR JUSTICE

HAKIJANA

JA

MA

VASTAPUOLENA

Pyyntö

- 1 Supreme Court on 7.3.2024 antamallaan tuomiolla ([2024] IESC 9) päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn puitepäätöksen (puitepäätös) ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (perusoikeuskirja) 49 artiklan tulkintaa.

- 2 Ennakkoratkaisupyyntö liittyy pyyntöön, joka koskee MA:n (jäljempänä valittaja) luovuttamista Yhdistyneelle kuningaskunnalle Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä 30.12.2020 tehdyn kauppaja yhteistyösopimuksen (jäljempänä kauppaja yhteistyösopimus) nojalla annetun pidätysmääräyksen perusteella.
- 3 Kauppaja yhteistyösopimuksella säännellään Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan yhteisön välisiä suhteita, ja nyt käsiteltävän valituksen osalta siinä määrätään erityisesti tuolloin voimassa olleen eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän jatkamisesta. Kauppaja yhteistyösopimuksen kolmannen osan VII osastoa sovelletaan pidätysmääräyksiin, jotka on annettu Yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista koskevan vuoden 2019 lain (erosta johtuvat säännökset) (Withdrawal of the United Kingdom from the European Union (Consequential Provisions) Act 2019) 98 §:n mukaisesti. VII osastossa määrätään luovutusjärjestelyistä, joita sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin välillä henkilöiden luovuttamiseen siirtymäkauden päätyttyä 31.12.2020. Nämä määräykset ovat samat kuin luovutusjärjestelyjä koskevat puitepäätöksen säännökset.
- 4 Kauppaja yhteistyösopimuksen kolmannen osan VII osasto saatettiin osaksi Irlannin kansallista lainsäädäntöä vuoden 2020 säädöksellä (statutory instrument) S.I. 720, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä (soveltaminen kolmansiiin maihin) (Yhdistynyt kuningaskunta) vuonna 2020 annettu asetus (European Arrest Warrant (Application to Third countries) (United Kingdom) Order 2020), joka annettiin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä (muutos kolmansiiin maihin soveltamisen osalta) ja luovuttamisesta (muutos) vuonna 2012 annetun lain (European Arrest Warrant (Application to Third Countries and Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012) 2 §:n 2 momentin nojalla, jolla Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta nimettiin kolmanneksi maaksi, johon sovelletaan vuonna 2003 annettua lakia (Act of 2003).
- 5 Ulkoasiain- ja kauppaministeri voi puitepäätöksen säännösten mukaisesti nimetä kolmannen valtion eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän soveltamiseksi unionin ulkopuolisiin maihin. Unionin tuomioistuimen antaman ratkaisun ja vuonna 2021 annetun säädöksen S.I. 150 jälkeen Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta nimettiin pidätysmääräyksen antavaksi valtioksi ja jäsenvaltioksi eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa järjestelmää sovellettaessa.
- 6 Näin ollen kansallista lainsäädäntöä ja puitepäätöstä sovellettaessa Yhdistynyttä kuningaskuntaa on kohdeltava ikään kuin se olisi eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan järjestelmään kuuluva jäsenvaltio siten, että kyseiseltä lainkäyttöalueelta peräisin olevan pidätysmääräyksen perusteella tehty luovutuspyyntö on käsiteltävä vuoden 2003 lakia ja puitepäätöstä noudattaen.

- 7 On esitetty, että valittajaa syytetään terrorismirikoksista, ja jos hänet tuomitaan ja hänet määrätään vankeusrangaistukseen, hänen oikeutensa päästä ehdonlaiseen vapauteen määräytyy Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan, joka annettiin vuonna 2021 sen jälkeen, kun kyseiset rikokset väitetään tehdyn.
- 8 Magistrates' Court of Northern Irelandin (piirituomioistuin, Pohjois-Irlanti) piirituomari (District Judge) antoi 26.11.2021 neljä pidätysmääräystä neljästä rikoksesta: kielletyn järjestön jäsenyyttä koskevasta rikoksesta; rikoksesta, joka koskee terroritekoihin osallistuvan järjestön toiminnan johtamista; rikoksesta, joka koskee salaliittoa terroritekoihin osallistuvan järjestön toiminnan johtamiseksi, ja terroritekojen valmistelua koskevasta rikoksesta. Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisessä luovuttamismääräyksessä ilmoitettiin rikoksista mahdollisesti määrättävän vapausrangaistuksen enimmäispituus. Ensin mainittuun rikokseen syylliseksi todetulle voidaan langettaa enintään 10 vuoden vankeusrangaistus ja kolmeen muuhun rikokseen syylliseksi todetulle elinkautinen vankeusrangaistus. Rikosten väitetään tapahtuneen 18.7.2020 ja 20.7.2020 välisenä aikana.
- 9 Ehdonalaisen vapauttamisen sallivaan järjestelmään tehtiin lainsäädännöllisiä muutoksia terrorismista tuomituista rikollisista vuonna 2020 annetulla lailla (ennenaikaisen vapauttamisen rajoittaminen) (Terrorist Offenders (Restriction of Early Release) Act 2020) ja rikosoikeudesta vuonna 2008 annetun asetuksen (Pohjois-Irlanti) (Criminal Justice (Northern Ireland) Order 2008) 20A §:llä, sellaisena kuin se on lisätty vuonna 2021 annetun terrorismin vastaisen ja terrorismista tuomitsemista koskevan lain (Counter Terrorism and Sentencing Act 2021) 30 §:llä. Nämä muutokset tulivat voimaan Pohjois-Irlannin osalta 30.4.2021. Muutosten seurauksena tietyistä terrorismiin liittyvistä rikoksista tuomittu ei olisi enää automaattisesti oikeutettu ehdonlaiseen vapauteen rangaistuksensa puolivälissä, vaan hänen olisi suoritettava vähintään kaksi kolmasosaa rangaistuksestaan ennen kuin ehdonalainen vapauttaminen voitaisiin sallia. Lisäksi toisin kuin aiemmassa järjestelmässä, ehdonlaiseen vapauttamiseen olisi ensin saatava ehdonalaislautakunnan (Parole Commissioners) hyväksyntä.
- 10 Valittaja väittää, että luovuttaminen on ristiriidassa hänelle Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklan perusteella kuuluvien oikeuksien kanssa. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:
- ”1. Ketään ei ole pidettävä syyppäänä rikokseen sellaisen teon tai laiminlyönnin perusteella, joka ei ollut tekohetkellä kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden mukaan rikos. Rikoksen tekohetkellä sovellettavissa ollutta rangaistusta ankarampaa rangaistusta ei saa määrätä.
 2. Mikään tässä artiklassa ei estä ryhtymästä oikeudenkäyntiin henkilöä vastaan ja tuomitsemasta häntä rangaistukseen teosta tai laiminlyönnistä, joka sivistyskansojen hyväksymien yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti oli tekohetkellä rikollinen teko.”

- 11 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on hylännyt väitteen, jonka mukaan rangaistuksen suoritetuksi toteamista tai ennenaikaista vapauttamista koskeviin järjestelmiin tehtävillä taannehtivilla muutoksilla rikotaan 7 artiklaa, koska tällaiset toimenpiteet eivät ole kyseisessä artiklassa tarkoitetun ”rangaistuksen” osa. Tuomiot *Hogben v. Yhdistynyt kuningaskunta* (asia nro 11653/85) ja *Uttley v. Yhdistynyt kuningaskunta* (asia nro 36946/03) ilmentävät tällaista lähestymistapaa. Kummassakaan asiassa 7 artiklaa ei todettu rikotaan, vaikka ehdonalaista vapauttamista koskevien rajoitusten käyttöönotolla pidennettiin taannehtivasti valittajien vankeusaikaa. Toimenpiteet luokiteltiin pikemminkin rangaistuksen täytäntöönpanoksi, eikä niitä voitu pitää sinänsä ankarina, koska ne olivat luonteeltaan ja tarkoitukseltaan sellaisia, että niillä pyrittiin edelleen helpottamaan ennenaikaista vapauttamista. Tällainen päätelmä tehtiin myös tuomiossa *Kafkaris v. Kypros* (asia nro 21906/04), [2009] 49 E.H.R.R. 35.
- 12 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin antoi myöhemmin tuomion, joka valittajan mukaan ilmentää erilaista lähestymistapaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi tuomiossaan *Del Río Prada v. Espanja* (asia nro 42750/09), (2014) 65 E.H.R.R. 37, että ”rangaistuksen” muodostavan toimenpiteen ja sen ”täytäntöönpanoa” (execution) ja ”toimeenpanoa” (enforcement) koskevan toimenpiteen välinen ero ei välttämättä ole aina selvä (85 kohta), ja totesi, että rangaistuksen täytäntöönpanon aikana toteutetut toimenpiteet voivat vaikuttaa sen laajuuteen (90 kohta). Valittaja väittää näin ollen, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin omaksui tuomiossa *Del Río Prada* 7 artiklan osalta joustavamman lähestymistavan kuin aiemmassa oikeuskäytännössään. Valittaja väittää, että Pohjois-Irlannissa nykyisin voimassa oleva rangaistuksen määräämistä ja ehdonalaista vapauttamista koskeva uusi järjestelmä johtaa käytännössä siihen, että henkilön vankilassa viettämä aika pitenee siten, että hän joutuu tosiasiassa kärsimään ankaramman rangaistuksen kuin mitä hänelle olisi voitu määrätä väitetyn rikoksen tekohetkellä. Lisäksi se, että ehdonalaiseen vapauteen pääsyn keston määrittämiseen liittyvät tehtävät on siirretty tuomarilta ehdonalaislautakunnalle, merkitsee valittajan mukaan rangaistuksen ”luonteen” (identity) tai ”laajuuden” (scope) (tuomiossa *Del Río Prada* käytetty ilmaus) perustavanlaatuisia muuttamista.
- 13 Tässä valituksessa on riitautettu se, merkitseekö tuomio *Del Río Prada* muutosta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen aiempaan oikeuskäytäntöön ja missä määrin. Vastapuoli väittää, että periaatteet eivät ole muuttuneet. Se tukeutuu erityisesti tuomioon *Abedin v. Yhdistynyt kuningaskunta* (asia nro 54026/16), (2021) 72 E.H.R.R. SE6.
- 14 Asiassa *R v. Morgan & Ors.* neljä henkilöä, joista jokainen oli jo tuomittu, kun lainsäädäntömuutokset tehtiin, riitauttivat tässä ennakkoratkaisupyynnössä tarkasteltavan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön ja väittivät, että uuden lainsäädäntöjärjestelmän soveltaminen heihin merkitsee sitä, että he joutuvat kärsimään ankarampia rangaistuksia, ja että heillä oli perusteltu luottamus siihen, että heitä kohdellaan sen järjestelmän mukaisesti, jota sovellettiin rikoksen tekoajankohtana tai rangaistuksen määräämisajankohtana.

- 15 Court of Appeal of Northern Ireland (Pohjois-Irlannin ylioikeus) katsoi, että kun otetaan huomioon, että valittajat oli jo tuomittu vanhan järjestelmän mukaisesti, kun muutokset tehtiin, uuden lain soveltaminen johti rangaistuksen taannehtivaan määräämiseen, mikä merkitsi tuomioistuimen määräämän rangaistuksen muuttamista tai uudelleenmäärittämistä, ja siksi se oli vastoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaa: [2021] NICA 67. Mainittu tuomioistuin totesi lainsäädännön yhteensopimattomaksi, mutta se viittasi Euroopan ihmisoikeussopimuksen asemaan Pohjois-Irlannin lainsäädännön toimivuuden ja vaikutusten kannalta ja kieltäytyi antamasta päätöstä, jonka mukaan muutoslainsäädäntö oli pätemätön tai täytäntöönpanokelvoton.
- 16 Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Court (ylin tuomioistuin) myönsi Court of Appeal of Northern Irelandin tuomiota koskevan valitusluvan ja hyväksyi 19.4.2023 antamassaan tuomiossa oikeusministerin valituksen ja kumosi yhteensopimattomuutta koskevan toteamuksen. Se totesi, että terrorismin torjunnasta ja rangaistusten määräämisestä vuonna 2021 annetun lain (Counter Terrorism and Sentencing Act 2021) 30 §:n taannehtiva soveltaminen ei ole ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 ja 7 artiklan kanssa: Morgan ym. v. Ministry of Justice (Northern Ireland) [2023] UKSC 14; 2023 2 W.L.R. 905.
- 17 Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Court [– –] katsoi, ettei rangaistusta ollut kovennettu taannehtivasti, ja että se, mikä oli muuttunut, oli ”tapa, jolla vastaajille laillisesti määrätty, määräaikaiset vapausrangaistukset pannaan täytäntöön” (116 kohta). Näin ollen lainsäädännölliset muutokset eivät kuulu 7 artiklassa tarkoitetun lain käsitteen piiriin (117 kohta), eikä niillä rikottu 5 artiklan vaatimuksia, ennakoitavuutta koskeva vaatimus mukaan luettuna (128–129 kohta).
- 18 Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Court totesi 114 kohdassa yhteenvetona seuraavaa:
- ”Toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että niillä muutetaan määräaikaisten vapausrangaistusten täytäntöönpanotapaa rajoittamalla terrorismista tuomittujen vankien mahdollisuutta päästä ehdonalaiseen vapauteen. Vuonna 2021 annetun lain 30 §:llä ja vuonna 2008 annetun asetuksen 20A §:llä aikaansaadut muutokset eivät ole luonteeltaan ja tarkoitukseltaan sellaisia, että niillä pidennettäisiin vastaajille määrättyjä määräaikaista vapausrangaistuksia. Kyseisten tuomioiden pituutta ei ole milään osin pidennetty.”*
- 19 [– –] [Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Courtin tuomion laatinut tuomari] huomautti, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin oli todennut tuomiossa Del Rio Prada, että asetuksen ankaruus ei sinänsä ole ratkaisevaa, ja koska toimenpide on luonteeltaan ja tarkoitukseltaan sellainen, että sillä sallitaan vapauttaminen ennen määräaika, sitä ei voida pitää itsessään ankarana. Hän totesi lisäksi, että rangaistuksen täytäntöönpanoa tai toimeenpanoa koskeva muutos ei kuulu 7 artiklan soveltamisalaan, vaan sopimusvaltiot voivat vapaasti määrittellä oman

kriminaalipolitiikkansa tällaisten muutosten osalta, ja näin ollen ministerin valitus hyväksyttiin.

- 20 On selvää, että Pohjois-Irlannissa tuomari osallistuu rangaistuksen sen osan määrittämiseen, joka on suoritettava ennen ehdonalaista vapauttamista. Tämän seurauksena asiassa Morgan ym. tarkasteltuja tosiasiallisia pidätysmääräyksiä vaadittiin muutettavan hallinnollisella päätöksellä, ja Court of Appeal of Northern Ireland katsoi, että juuri tämä uuden menettelyn osa merkitsi tuomion ”kyseenalaistamista”, minkä seurauksena Euroopan ihmisoikeussopimusta katsottiin rikotun.
- 21 Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Courtin mukaan tuomarin tehtävän kaventuminen ei liittynyt rangaistuksen määrittämiseen. Nyt käsiteltävässä valituksessa esitetty argumentointi on heikompi kuin asiassa Morgan, koska valittajaa ei ole tuomittu eikä hänelle ole määrätty rangaistusta, ja häneen sovellettava uusi ehdonalaisjärjestelmä on nykyinen järjestelmä. Tuomioistuimen ratkaisuun ei puututa taannehtivasti.

Oikea lähestymistapa puitepäätöksen mukaista luovutuspyyntöä koskevassa asiassa

- 22 Puitepäätöksen mukaista luovutuspyyntöä käsittelevän tuomioistuimen lähtökohtana on pyynnön vastaanottaneen valtion velvollisuus ja vastuu luovuttamismenettelyssä, ja tätä rajoittaa ainoastaan se ehto, että vastaaja voi vastustaa luovuttamista sen perusteella, että luovuttamisella todennäköisesti loukataan hänelle Euroopan ihmisoikeussopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia.
- 23 Pynnön esittänyt valtio on Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuoli, se on saattanut Euroopan ihmisoikeussopimuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään, kyseisen valtion tuomioistuimet ovat tutkineet järjestelmän yhteensopivuutta ja vahvistaneet sen yhteensopivaksi, ja yksilöllä on mahdollisuus saattaa asia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi. Käsittelyn kuluessa ei ole vakavasti kyseenlaistettu sitä, että jos valittaja palautetaan Pohjois-Irlantiin, hänellä on käytettävissään oikeussuojakeino ja hän voi tehdä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle valituksen Euroopan ihmisoikeussopimuksen asianmukaisesta tulkinnasta ja siitä, voiko Pohjois-Irlannissa nyt voimassa oleva rangaistus- ja ehdonalaisjärjestelmä merkitä taannehtivaa rangaistusta.
- 24 Kun otetaan huomioon Irlannin kansallisesta lainsäädännöstä, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetusta laista (sellaisena kuin se on muutettuna) ja puitepäätöksestä, sellaisena kuin sitä on tulkittu tämän tuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen tuomioissa, johtuvat velvollisuudet, on todettava, että tosiseikat ja valittajan puolesta esitetyt argumentit eivät tue valittajan väitettä, jonka mukaan hänen luovuttamisensa Pohjois-Irlantiin rikkoisi hänelle Euroopan ihmisoikeussopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia. Sen lisäksi, ettei ole havaittu mitään systeemistä virhettä, joka viittaisi siihen, että jos

asianomainen määrätään luovutettavaksi, on todennäköistä, että Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia loukataan räikeästi, Pohjois-Irlannin tuomioistuinten ja Yhdistyneen kuningaskunnan muutoksenhakutuomioistuimena toimivan Supreme Courtin viimeaikainen oikeuskäytäntö ilmentää oikeusjärjestelmää, jossa yleissopimus on hyväksytty ja sitä sovelletaan vakaasti ja yksiselitteisesti. Lähestymistapa, jota ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on noudatettava luovutuspyynnön yhteydessä, ei salli palauttamisen epäämistä sen analyysin perusteella, että Yhdistyneen kuningaskunnan Supreme Courtin tuomio Morgan oli väärin ratkaistu. Mikään tämän asian olosuhteissa ei viittaa siihen, että valittajan oikeutta vedota Euroopan ihmisoikeussopimukseen ei kunnioitettaisi ja tutkittaisi täysimääräisesti. Lisäksi valittajalla on käytettävissään oikeussuojakeino, jolla hän voi tehdä valituksen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle, joka tarkastelee lainsäädännöllisiä muutoksia ja tekee niistä lopullisen ja auktoritatiivisen arvioinnin.

- 25 Siksi tämä tuomioistuin hylkäsi väitteen, jonka mukaan luovuttamisesta olisi kieltäydyttävä 37 §:n nojalla, koska sen mielletään loukkaavan Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvia oikeuksia, ja valitus hylättiin tällä perusteella.

Perusoikeuskirjassa taattuja oikeuksia koskeva kysymys

- 26 Nyt käsiteltävän asian monimutkaisuutta kuitenkin lisää vielä yksi asia. Harkitessaan luovutuspyyntöön suostumista ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on selvästi noudatettava Euroopan unionin oikeutta, johon sovelletaan perusoikeuskirjaa, ja siksi herää kysymys perusoikeuskirjan 49 artiklan määräyksistä, jotka on muotoiltu samoin kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklan määräykset. On pohdittava, ovatko silloin, kun pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion tuomioistuin tekee perustellun päätelmän, jonka mukaan perustuslaki tai Euroopan ihmisoikeussopimus eivät edellytä luovuttamisen epäämistä, tähän päätelmään johtavat perustelut riittäviä perusoikeuskirjan noudattamista koskevan argumentin asianmukaisen arvioinnin kannalta. Onko lisäksi tarpeen, että täytäntöönpanovaltio arvioi, onko Pohjois-Irlannin uusi terroritekoja koskeva rangaistusjärjestelmä yhteensopiva perusoikeuskirjan kanssa?

- 27 Perusoikeuskirjan 49 artikla vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaa, ja siksi sovelletaan perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohtaa. Näin ollen herää kaksi kysymystä:

- (i) Onko etsitty henkilö osoittanut todisteilla tai perustellut pätevästi, että perusoikeuskirjan perusteella mahdollisesti sovellettavien oikeuksien soveltamisala poikkeaa Euroopan ihmisoikeussopimusta koskevassa oikeuskäytännössä tunnustettujen, vahvistettujen ja sovellettujen oikeuksien soveltamisalasta?
- (ii) Onko etsitty henkilö todennut, että unionin oikeudessa on jokin seikka, joka voisi viitata siihen, että unionin oikeuteen perustuva suojele

poikkeaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella nykyisin annettavasta suojelusta?

- 28 Unionin tuomioistuin on todennut, että perusoikeuskirjan 49 artikla vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaa tai perustuu siihen. Tämä käy selvästi ilmi tuomiosta *Rosneft*, C-72/15 (164–165 kohta), tuomiosta *Mas ja MB*, C-42/17 (54 kohta) ja tuomiosta *JL*, C-634/18 (47 kohta). Tämä on todettu teoksen *Peers & ors, The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary* (2nd ed, Hart Publishing 2021), 52.111 kohdassa ja sen alaviitteessä 192 mainituissa lähteissä.
- 29 Unionin tuomioistuin on tarkastellut puitepäätöksen 47 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan vaikutuksia 4 a artiklaa sovellettaessa, ja rangaistuksen määräämisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon välinen ero on vahvistettu unionin oikeudessa, ja se on tärkeä osa puitepäätöksen 4 a artiklaa koskevaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Esimerkiksi tuomiossa *Ardic*, C-571/17 PPU unionin tuomioistuin totesi, että puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohtaa sovellettaessa siinä ilmaistu päätöksen käsite ei kata ratkaisua, joka koskee aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, paitsi jos ratkaisun tarkoituksena tai vaikutuksena on joko mainitun rangaistuksen luonteen tai määrän muuttaminen ja jos sen tehneellä viranomaisella on tältä osin harkintavaltaa. Ks. myös tuomio *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 78–80 kohta ja tuomio *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 85, 90 ja 96 kohta.
- 30 Tämä vahvistettiin unionin tuomioistuimen uudemmassa tuomiossa yhdistetyissä asioissa C-514/21 ja C-515/21, LU ja PH, joka koski vapaudenmenetyksen määräämistä täytäntöön pantavaksi.
- 31 Yhdessäkään unionin tuomioistuimen tuomiossa ei kuitenkaan ole tarkasteltu perusoikeuskirjan 49 artiklan vaikutusta ehdonalaista vapauttamista koskevien säännösten muuttumiseen, joka vaikuttaa tuomittujen henkilöiden tai sellaisista rikoksista syytettyjen henkilöiden rangaistukseen, jotka väitetään tehdyn ennen tällaista muutosta. Tämä ei ole yllättävää, sillä jäsenvaltioiden rikosoikeudessa unionin oikeutta ei sovelleta yleensä laajasti.
- 32 Jos MA luovutettaisiin oikeudenkäyntiä varten Pohjois-Irlannin lainkäyttöalueelle, oikeudenkäynnissä ei käsiteltäisi mitään unionin oikeutta koskevaa kysymystä, ja itse asiassa tämän lainkäyttöalueen rikosoikeudenkäynneissä ei yleensä käsitellä mitään unionin oikeutta koskevaa kysymystä, koska rikosoikeudenkäynneissä ei tavallisesti käsitellä unionin oikeuden soveltamista tai täytäntöönpanoa, vaikka erityistapauksissa näin tietenkin voi olla. Perusoikeuskirjassa todetaan nimenomaisesti, että sillä ei luoda unionille ”uusia toimivaltuuksia tai uusia tehtäviä”, toisin sanoen sillä ei laajenneta unionin toimivaltaa rikosasioihin. Tästä seuraa, että perusoikeuskirjalla tai perusoikeuskirjan mukaisilla oikeuksilla tai perusoikeuskirjan mukaisiin oikeuksiin vetoamisella ei olisi merkitystä tässä valituksessa kyseessä olevassa kansallisessa rikosoikeudenkäynnissä.

- 33 Kyse on pikemminkin siitä, onko pyynnön vastaanottanut valtio velvollinen tai toimivaltainen arvioimaan itse, olisiko luovuttaminen pyynnön vastaanottaneelle valtiolle kuuluvien perusoikeuskirjan velvoitteiden vastaista, kun on väitetty, että pyynnön esittäneessä valtiossa mahdollisesti sovellettavat rangaistussäännökset ovat ristiriidassa 49 artiklan kanssa, vaikka tällaisiin säännöksiin ei itsessään sovelleta kyseisen artiklan määräyksiä.
- 34 Ensimmäinen periaate ja yleissääntö on edelleen se, että etsitty henkilö luovutetaan puitepäätöksen mukaisesti, ja tämä yleissääntö perustuu edellä esitettyihin keskinäisen yhteistyön ja luottamuksen periaatteisiin.
- 35 Yleisesti ottaen unionin tuomioistuin on tulkinnut eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa järjestelmää johdonmukaisesti siten, että luovuttamista vastustavan henkilön on esitettävä perustellut ja painavat syyt sille, miksi hän uskoo, että on olemassa todellinen vaara siitä, että hänen oikeuksiaan loukataan. Suurin osa oikeuskäytännöstä, jossa unionin tuomioistuin on tarkastellut perusoikeuskirjaan perustuvia oikeuksia, on liittynyt tapauksiin, joissa etsitty henkilö on väittänyt, että häntä kohdeltaisiin perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettulla epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla, ks. esimerkiksi yhdistetyt asiat C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, L ja P. Tämä johtuu siitä, että perusoikeuskirjan 19 artiklan 2 kohtaa sovelletaan nimenomaisesti palauttamista, karkottamista ja luovuttamista koskeviin päätöksiin, ja se estää palauttamisen, jos henkilöä vakavasti uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu, mistä ei ole kyse tässä asiassa.
- 36 Kaikissa näissä tapauksissa unionin tuomioistuin on korostanut riittävien perustelujen merkitystä ja sitä, että etsityn henkilön on osoitettava, että uhka on todellinen ja merkittävä eikä pelkästään hypoteettinen, eikä kyse ole ainoastaan mahdollisuudesta joutua alttiiksi tällaiselle rikkomiselle.
- 37 Jotta ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin voisi olla varma siitä, että MA:n luovuttaminen rikkoisi unionin oikeutta, sen on oltava vakuuttunut siitä, että luovuttaminen rikkoisi MA:lle perusoikeuskirjan perusteella kuuluvia oikeuksia. MA:lle kuuluvaa perusoikeuskirjaan perustuvaa oikeutta ei voida loukata itse rikosoikeudenkäynnissä, ja siksi kyse on siitä, liittyykö luovutus päätökseen muita perusoikeuskirjaan perustuvia oikeuksia kuin sen 19 artiklassa vahvistetut oikeudet, ja jos liittyy, minkä kynnyksen perusteella tuomioistuin voi tehdä riittäviä perusteluja koskevan päätelmän.
- 38 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohtaa koskevan selityksen perusteella on selvää, että perusoikeuskirjan oikeuksien ”merkitys ja kattavuus” ovat samat kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen tekstissä mutta myös samat kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. Unionin oikeus on kuitenkin riippumaton, ja unionin tuomioistuin ratkaisee lopullisesti peruskirjassa vahvistettujen oikeuksien tulkintaa koskevat kysymykset. Tämä seikka merkitsee ainakin teoreettisesti sitä, että unionin tuomioistuin voi päätyä eri näkemykseen perusoikeuskirjassa vahvistettujen oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien

oikeuksien merkityksestä ja vaikutuksesta sekä siitä, voidaanko Pohjois-Irlannissa sovellettavaa uutta rangaistusjärjestelmää arvioida näiden oikeuksien perusteella luovuttamis päätöksen tekemiseksi. Vaikka voidaankin muistuttaa siitä, että joissakin julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksissa on katsottu, että 52 artiklan 3 kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi tulkita perusoikeuskirjan määräyksiä eri tavalla ja oletettavasti vaativammin kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastaavia määräyksiä on tulkittu, tällainen lähestymistapa ei näytä olevan yhdenmukainen 52 artiklan 3 kohdan sanamuodon ja tarkoituksen kanssa, eikä unionin tuomioistuin ole sitä itse omaksunut. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin hylkäsi tuomiossa *Minister for Justice v. Celmer* [2019] IESC 80, [2020] 1 I.L.R.M. 121, vastaajan ja IHREC:n puolesta esitetyn perustelun osalta sen, että perusoikeuskirjaan perustuvilla oikeuksilla annetaan laajempi suoja kuin vastaavalle Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvalla oikeudelle, ja [– –] [kyseisessä asiassa puheenjohtajana toiminut tuomari] katsoi, että tällaisen perustelun tueksi olisi saatava unionin tuomioistuimelta ”selkeämpiä ohjeita” (70 kohta).

- 39 Unionin tuomioistuin totesi syyskuussa 2016 Latvian ylimmän tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön johdosta antamassaan tuomiossa *Petruhhin*, C-182/15, että kun luovuttamispyyntöä käsitellään, ei riitä, että jäsenvaltio vain varmistaa, että luovuttamispyynnön esittänyt valtio on yleissopimuksen sopimuspuoli, ja että on viitattava perusoikeuskirjan 4 artiklaan (56 kohta) ja että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on ”tarkistettava, ettei luovuttamisella loukata perusoikeuskirjan 19 artiklassa tarkoitettuja oikeuksia” (60 kohta). Unionin tuomioistuin vahvisti tuomion *Petruhhin* asiassa C-398/19 – BY – *Generalstaatsanwaltschaft Berlin*. Tässä ja viimeaikaisissa tapauksissa on kyse siitä, miten perusoikeuskirjaa sovelletaan kyseisessä artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden ulkopuolella.
- 40 Tällaisissa tapauksissa kysymys ratkaistaan näin ollen niiden kriteerien perusteella, joita täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen olisi sovellettava arvioidessaan oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien oikeuksien laatua tai toisin ilmaistuna rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen noudattamista ja sitä, onko olemassa vaara siitä, että näitä oikeuksia saatetaan loukata, kun tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että perustuslaki tai Euroopan ihmisoikeussopimus eivät ole esteenä luovuttamiselle jo tarkastelluista syistä.

Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kysymys ja päätelmä:

- 41 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on tietoinen siitä, että perusoikeuskirjaan perustuvien oikeuksien merkitystä ja soveltamista ei pidä tulkita kansallisena toimenpiteenä vaan niille on pikemminkin annettava itsenäinen merkitys unionin oikeudessa.
- 42 Supreme Court on SEUT 267 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettu viimeisen oikeusasteen tuomioistuin. Kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen tuomio

Conorzio Italian Management e Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799, 51 kohta), joka koskee ennakkoratkaisupyyntön esittämisvelvollisuuden laajuutta, Supreme Court ei voi todeta, että sen käsiteltäväksi saatettu kysymys on niin selvä, että se voisi vaivatta tehdä oman päätelmänsä tästä kysymyksestä.

- 43 Kun otetaan huomioon Supreme Courtin velvollisuus silloin, kun asia ei ole *acte clair*, ja koska se on ylimmän oikeusasteen tuomioistuin, jossa unionin oikeutta tulkitaan kansallisesti, olen päätellyt, että on tarpeen esittää SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisupyyntö. [– –] [Ennakkoratkaisupyyntön esittämisen yleistä asianmukaisuutta koskevia yksityiskohtia].
- 44 Ennakkoratkaisukysymys koskee perusoikeuskirjan vaikutusta. Jos valittaja palautetaan Pohjois-Irlantiin ja hänet todetaan syylliseksi, hänet todennäköisesti tuomitaan olosuhteissa, joissa vankeusrangaistusta ja vankilasta vapauttamista koskeva lainsäädäntö merkitsee hänelle ainakin subjektiivisessa mielessä ankarampaa järjestelmää kuin se, joka oli voimassa väitetyn rikoksen tekohetkellä. Uudella järjestelmällä otetaan käyttöön kaksi muutosta. Sillä pidennetään sitä aikaa, jonka tuomitun on oltava vangittuna ennen kuin hän voi hakea ennen aikaista vapauttamista, ja otetaan käyttöön hallinnollinen tai harkinnanvarainen lisäosa, jota sovelletaan ehdonalaiseen vapauteen pääsyä koskevan luvan myöntämiseen ja jonka ehdonalaistautakunnan on nyt hyväksyttävä, eikä tällaista erillistä ehtoa ollut aiemmin.
- 45 Ratkaistava kysymys koskee sitä, onko silloin, kun on väitetty, että perusoikeuskirjan 49 artikla ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artikla sekä soveltuvin osin täytäntöönpanovaltion oman kansallisen perustuslain säännökset ovat esteenä sille, että täytäntöönpanovaltio luovuttaa henkilön Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolena olevalle pyynnön esittäneelle valtiolle, sillä perusteella, että lainsäädäntömuutoksella, joka on tehty sen jälkeen, kun henkilön väitetään tehneen rikoksen, väitetään määrättävän perusoikeuskirjan 49 artiklan ja yleissopimuksen 7 artiklan vastaisesti ankarampi rangaistus, ja kun tuomioistuin on todennut, että luovuttamisella ei muutoin loukata yksilölle Euroopan ihmisoikeussopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia, tuomioistuin kuitenkin velvollinen tekemään oman erillisen arvionsa (johon liittyy tarve esittää unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisupyyntö) siitä, onko 49 artikla esteenä luovuttamiselle?
- 46 Unionin tuomioistuin ei ole koskaan määrittänyt oikeaa lähestymistapaa näiden kysymysten osalta, eikä ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmene selkeää vastausta.
- 47 Tämän vuoksi ehdotetaan, että SEUT 267 artiklan nojalla esitetään kysymys ennakkoratkaisun saamiseksi [toistetaan sanatarkasti edellä esitetty ennakkoratkaisukysymys].

[– –]